بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2020/HC-A/247
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މުޙައްމަދު ސަޢީދު، ދޫނޑިގަން. ގޮލްޑަންގޭ، ޏ. ފުވައްމުލައް
- އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް: މުޙައްމަދު ރަޝީދު، މަޑުސްޓާރުގެ، ޅ. ނައިފަރު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ޗެކުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު
ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޢު
ފަނޑިޔާރު މާހާޒް ޢަލީ

ނިމުނު ތާރީޚް: 12 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1444
06 ނޮވެންބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ގަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 29 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1442
15 ނޮވެންބަރު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 1424/Cv-C/2019 ގަޟިއްޔާ
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ޗެކުން ދިނެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 27 މާރިޗު 2019
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 16 ސެޕްޓެންބަރު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

މުޙައްމަދު ސަޢީދު، [illegible]. [illegible]، ހ. [illegible]

އިސްތިއުނާފު ރައްދުދިން ފަރާތް

މުޙައްމަދު ރަޝީދު، [illegible]، ޅ. ނައިފަރު

ބަދަލުގައި: އިބްރާހީމް ޢަލީ، [illegible]، ޅ. ކުރެންދޫ

މަދަނީ- ޗެކުން ދިނެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ- ޗެކު އަނބުރާ ރައްދުކުރުމަށްފަހު ޗެކުގައިވާ ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަޢުވާކުރުން- މުޢާމަލާތް ސާބިތުކޮށްނުދެވުން

ފަނޑިޔާރުން ހުށަހެޅި ރައުޔުގެ ތަރުތީބު (މި ތަރުތީބަކީ ފަނޑިޔާރުން ރައުޔު ހުށަހެޅި ތަރުތީބު ކަމުގައެވެ)

މައްސަލައިގެ ފަރާތްތައް

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1424/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހ. ފުލައްދުވައް، ދޫދެގަން. ގޯލްޑަންވޭޒް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު (ދރއ ކާޑު ނަންބަރު A006450) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާއެކެވެ. މި ޝަކުވާގައި އިސްތިއުނާފުގެ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ ގ. ނަޒީރު، މަގުސަދުމާގެ، މުޙައްމަދު ރަޝީދު (ދރއ ކާޑު ނަންބަރު A064671) އެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. ގ. ނަޒީރު، މަގުސަދުމާގެ، މުޙައްމަދު ރަޝީދު އަށް ހ. ފުލައްދުވައް، ދޫދެގަން. ގޯލްޑަންވޭޒް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު އާއި ހ. ފުލައްދުވައް ޖަމަދު. ކަސްތޫރިމާގެ، އާމިނަތު ޢަބްދުﷲ (ދރއ ކާޑު ނަންބަރު: A100946) ޗެކުތަކެއް ދޫކުރައްވާފައިވާތީ، އެ ޗެކުތަކުން ފައިސާ ނެގުމަށް އެ ޗެކުތައް ބޭންކަށް ހުށަހެޅުމުން ޗެކުތަކުން ފައިސާ ނުލިބުމުން، އެ ފައިސާ ދެއްކުމަށް އެދި މުޙައްމަދު ސަޢީދު އާއި އާމިނަތު ޢަބްދުﷲގެ މައްޗަށް މުޙައްމަދު ރަޝީދު ސިވިލް ކޯޓަށް ދަޢުވާ ހުށަހަޅައެވެ. އެ މައްސަލަ ބަލައިފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1424/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާގައެވެ.

3. މި މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު ރަޝީދު އެދިފައިވަނީ މުޙައްމަދު ރަޝީދުއަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7701130967101 އެކައުންޓުން ދޫކޮށްފައިވާ ނަންބަރު 0000066 ޗެކުގައިވާ $3,500 (ތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އާއި އާމިނަތު ޢަބްދުﷲގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7711433459101 އެކައުންޓުން ދޫކޮށްފައިވާ ނަންބަރު 0000058 ޗެކުގައިވާ -/20,000ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) ގެ ޗެކުއިން

[illegible] -/5,000ރ. (ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/20,000

(ވިހިހާސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] [illegible].

4. ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] $3,500 (ތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ދިވެހި ރައްޔިތެއްގެ އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A064671) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ދިވެހި ރައްޔިތެއްގެ އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A006450) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ދިވެހި ރައްޔިތެއްގެ އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A100946) [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 0000058 [illegible] -/20,000ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 0000066 [illegible] USD 3,500 (ތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޝަރުތުތަކުގެ USD 3,500 (ތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) މުއްދައީ ދައްކަވާފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ ވާހަކަ 16 ސެޕްޓެމްބަރ 2020 ގެ ދުވަހުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަދާކުރަން ޖަމާކުރު ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކާ ދަޢުވާލިބިފައިވާ މުއްދައީ ސަޢީދުގެ އަތުގައި ޙަވާލުކުރުމަށެވެ."

5. ޝަރުތުން ޙުކުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން މުއްދައީ ސަޢީދުގެ ފަރާތުން އެ ޙުކުމަށް ހިތްހަމަނުޖެހޭތީ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވެއެވެ. މިއީ އެގޮތުން ކުރި އިސްތިއުނާފާ ޤަޟިއްޔާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1424/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރަމުން މުއްދައީ ސަޢީދުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި ވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ: ޝަރީޢަތް އޮތް ގޮތުގައި މުޢާމަލާތްތަކުގައި އެއްފަރާތުން އަނެއްފަރާތަށް އަދާކުރަން "ރިބާ" ދަރަނިވެރި އުޞޫލުން ސާބިތުކުރާ އެއްޗެއް ނުހިނގަވާފައިވާތީ، ރިބާއަކީ އެއް އެނގިހުރެ ޒިޔާދަކުރާ ހުރިހާ ބާވަތްތަކުގައި ދެފަރާތުގެ ދުވަސްތަކުގައި މުޢާމަލާތުގައި ހިނގިކަން ސާބިތުކުރުވިޔަނުދެން ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/53 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުއްވުމަށް ޚިލާފުކޮށް ޝަރީޢަތު ޒިޔާދަކޮށްގެން މުޢާމަލާތްތައް ހިނގާފައިވާކަމަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިނުވާ ކަމަށް ދެކޭތީ ދެން ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާ އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/53 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅުއްވާފައިވާ ގޮތަށާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ޝަރުޢީ ފެންވަރަކީ ނުކުތާއެވެ.
- ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ: މުޢާމަލާތުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރީ ހުރިހާ ބާވަތްތަކުގެ މުޢާމަލާތަކީ މަދަނީ ދަރަނިޖެހި އާއި ސަބަބުން އިތުރުން މުޢާމަލާތްތަކާއި ނުހިނގާނެތީ، އެގޮތުން މަދަނީ ދަރަނިޖެހި އިތުރު މުޢާމަލާތަކީ ދުވަސްތަކުން އަދާކުރަންޖެހޭ ޖިނާޔަތަކަށް ނުވަތަ މުޤާބިލު ތަކެއް ހިމެނޭ

މުޢާމަލާތްތައް ކަމާއި، ދަޢުވާގައި ހިމެނިފައިވާ ތަކެތި އެމުޢާމަލާތުގެ ބަދަލުގައި ދައުލަތުން މުޤާބިލުގައި ސަރުކާރުން މުޤާބިލުން ލިބިފައިވާ ނުވަތަ ލިބޭނެކަމަށް އޮތް އެއްޗަކަށް ނުވާތީ، ދައުލަތުން ފައިސާ ދިނުމަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގައި، އެ ޙުކުމްގައިވާ އަދަދަށް ދަޢުވާ ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅާފައިވާކަމީ ދަޢުވާގައި ބަހުސްކުރެވޭ ސަރަހައްދު ނިޔާ އިސްވެ ނުވާތީ، އެ ކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/28 ގަޟިއްޔާގައި އޮތް ޙުކުމް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތާ ހިލާފު ކަމެއް ވާނީ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތުމަށްފަހު ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު

7. އިސްތިއުނާފު ނުކުތުމަށް ގެނެވުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަކުވާ އިސްތިއުނާފު ދައުރުވާ ފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ ދަރަޖައާއި ނުވަތަ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވާޢުދުވުމަށް ދޫކުރުމަށް ޝަކުވާކުރާ އިސްތިއުނާފު ދައުރުވާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޝަކުވާކުރި ދޫކުރި ބޭގެ ސަޤާފަތް މަތިން ދަރަނިޖެހޭ އެކަމުގެ މައްސަލަ އެފުރުޞަތު ބާރުވެފައި ކަނޑައަޅާ ކަރުދާސް ނިކުތް އެވަގުތު ނުނިންމަވާފައި، އެ ޝަކުވާ ސަރަޙައްދުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް މަނާކޮށް ބަޔާންކުރައްވާފައި، ޝަކުވާ ދައުލަތުގެ ނުދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ދައުރުވާ ފަރާތަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަދާނުކުރާ އެއް ޖިނާއީ މައްސަލައެއް ނެތް ކަމަށާއި، މުޤާބިލު ނުލިބޭނެ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ޝަކުވާ ދައުލަތުގެ އަދި ފަރާތުން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ފަރާތުން ދަޢުވާގެ ނިޔާ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ސަރަޙައްދުގެ ކަނޑައެޅުމަކަށް ނުކުރެވޭ ޝަކުވާކުރާ މަނާކޮށް ކޯޓުގެ ޤަރާރު ދަޢުވާކުރާ ދަރަޖައާއި މުޤާބިލުން ނުލިބޭނެ ކަމަށެވެ. އަދި ޝަކުވާ ދައުލަތުގެ ކޯޓުން ކުރަނިކޮށް ގޮތުގެ އެ މުޤާބިލުން ސާބިތު ކުރުމުގައި ބަދަލުކުރި ޝަކުވާ ނުނިންމަވާފައި ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެ އަދާކުރަމުން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފު އެއް އެއްބަސްވުމެއް ކުރިމަތިވާ، އެކަމަކީ ޚިލާފުވާ އަދި މުޤާބިލުން ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރުތަކާ

ހަރުދަނާ ހެއްކާއި ޤަރީނާ [illegible]

އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ހުކުމް [illegible]

8. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ޖަވާބުގައި [illegible]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ [illegible]

9. މި މައްސަލައިގައި [illegible] އިސްތިއުނާފީ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible][1] [illegible]

---

[1] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/53 ގެ ޤަޟިއްޔާ

ނުވަތަ [illegible] [illegible] އެއްކަމަށް ނޫނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާގައި، އެ [illegible] އަދަދަށް ފައިސާ ދީފައި ނުވާތީ، އެ ފައިސާ ދޭންޖެހޭކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް** (ނަންބަރު 2013/SC-A/28) ގެ ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

10. [illegible] ފައިސާގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ރަސްމީ ލިޔުންތަކާއި، ޗެކަކީ އެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95 (ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ލިޔުންތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާ އާއި 21 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ. އެގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][2] [illegible]

---

[2] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/22 ޤަޟިއްޔާ

އަދި [illegible] ވ. [illegible][3] މައްސަލައިން ބެލުމުންވެސް އެނގެއެވެ. މިއީ އާންމު އުސޫލެކެވެ.

11. ނަމަވެސް [illegible] ދީފައިވާކަން ސާބިތުވާ [illegible]، އިތުރު [illegible]، އެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ވ. [illegible][4] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. މި ހަމަ މިގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ވ. [illegible][5] މައްސަލައިގައާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ވ. [illegible][6] މައްސަލައިގައިވެސް [illegible]. [illegible] ޝަރީޢަތް ކުރި ކޯޓުގައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ވ. [illegible][7] މައްސަލައިގައި [illegible]

12. ޝަރީޢަތް ކުރި ކޯޓުގައި [illegible]

---

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/29 ޤަޟިއްޔާ

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/48 ޤަޟިއްޔާ، 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ)

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާ

[6] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/53 ޤަޟިއްޔާ

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/53 ޤަޟިއްޔާ

ޗެކް ދޫކުރި ފަރާތަށް ޗެކްގެ އަސްލު އަނބުރާ ދެވިފައިވުމުން ޗެކްގެ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ޗެކް ދޫކުރި ފަރާތުގެ ޒިންމާ ނެތިދާނެތޯ

13. ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[8] 22 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ މާއްދާ ހިމެނޭ ބާބުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބުނެފައި ނުވާނަމަ، ބިލް އޮފް އެކްސްޗޭންޖް ގުޅޭގޮތުން ހުރި މާއްދާތައް ޗެކްގެ މައްސަލަތަކުގައިވެސް ހިނގާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ޤާނޫނުގެ ބާބު 2- (ބިލް އޮފް އެކްސްޗޭންޖް) ގައިވާ އެ ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާއަކީ ބިލްގެ ބައިވެރިއަކު ޤާނޫނީ ޒިންމާއިން ބަރީއަވާ ގޮތްތައް ކަނޑައަޅައިދޭ މާއްދާއެކެވެ. އެ މާއްދާގައިވާ އަކުރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ގޮތްތަކުން ގޮތަކަށް އަމަލުކުރުމުން ބިލްގެ ބައިވެރިޔާ ޤާނޫނީ ޒިންމާއިން ބަރީއަވާނެކަމަށެވެ. އެގޮތުން ބިލްގައި 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ވަނީ "ބިލްގައިވާ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ކުރިން ބިލްގެ ބައިވެރިއަކު ޤާނޫނީ ޒިންމާއިން ބަރީއަވާނީ ދަޢުވާކުރަން ގެންދާ ބިލްގެ އަސްލު ފޮނުވާ އަދާކުރަނިވިއްޔާ" މިފަދައިންނެވެ. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "އަސްލު ފޮނުވާ" މާނަކުރުމުގައިވަނީ ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުމެއް އެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދިނުމާ ގޮތުގެ ގޮތުގައެވެ. މި އުސޫލުން ބަލާއިރު، ޗެކް ދޫކުރި ފަރާތަށް ޗެކްގެ އަސްލު އަނބުރާ ދެވުމަކީ، ޗެކް ދޫކުރި ފަރާތް ޤާނޫނީ ޒިންމާއިން ބަރީއަވާނެ ގޮތެއްކަން ވަރަށް ސާފުވެގެންދެއެވެ. އެހެންކަމުން ޗެކް ދޫކުރި ފަރާތަށް ޗެކް އަނބުރާ ދޫކުރުމުން ޗެކް ދޫކުރުމުގެ މައްސަލަ ބަލާ ދަޢުވާ ދޫކޮށްލުމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބާލުމުން ޤާނޫނީ މަރުހަލާތައް ބަރީއަވީ ކަމަށް ބެލުން އެކަށީގެނެވެ.

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95

ދ. މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ޗެކުން ފައިސާ ލިބެންޖެހޭނީ ކާކަށްތޯ؟

14.މި މައްސަލައަށް ބައްލަވާއިރު އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ 7701130967101 ނަންބަރު އެކައުންޓުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޫކޮށްފައިވާ $3,500.00 (ތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ހިލޭ ޗެކު (ނަންބަރު 0000066) ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއް ކަމުގައި ބުނެއެވެ. އެގޮތުން އެޗެކު 03 ޑިސެންބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްގެ ގޮތުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ޗެކެއް ކަމުގައި ބުނެއެވެ. އަދި ދަޢުވާގައި އެއްބަސް ނުވާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ވާހަކަ ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ކޮށްފައިވާ ހިނގާ ޗެކު ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއެއް ކަމުގައި ބުނާ ފައިސާއެއް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދިނުމަށް ނުބުނެއެވެ. އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ވާހަކައަކީ، އެ ޗެކު ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޫކޮށްފައިވާ ސަބަބަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ އެހީ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތާ ހަވާލުކުރުމަށްކަމާއި، ޗެކުން ފައިސާ ނަގާ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ ކަންތަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް ކަމުގައެވެ. ނަމަވެސް އެއް ދުވަހު ޗެކު ޖެހީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ފައިސާ ދޫކުރަންވީ، ޗެކުން ލިބިގަތް ފައިސާ ހަވާލުކުރުމަށް އެ މުޢާމަލާތް ސާބިތުވާނެ ހެކި ޗެކުގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުމަށް ކޮށްފައިވާ ޔަގީން ކުރެވޭ ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވެއެވެ.

15.ނަމަވެސް މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ޗެކު ދޫކޮށްފައިވަނީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްގެ ގޮތުގައި ކަމަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ އޮތީ، އެ މުޢާމަލާތު ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ފަރާތެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން މުޢާމަލާތު ސާބިތުކުރުމަށް ފުދޭނެ ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވެއެވެ.

ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ވާހަކަތައް ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހެއްކާއި، ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރި ހެކި

16.މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކީގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ހެކިވެރިން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތާއި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މުޢާމަލާތް ހުށަހަޅާ ފަރާތް ޔަގީނުކުރެވޭގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމާއި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ހެކިވެރިން ނުވަތަ

[illegible] 9 ވަނަ ނަންބަރާއި، 12 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

16.1. [illegible] 4 [illegible]

16.2. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20,000/-ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] 20,000/-ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) ގެ [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] ފައިސާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible].

16.3 އަދި [illegible] [illegible]، [illegible]، އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲގެ [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

16.4 މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މުޙައްމަދު ޝަހީދު ހުށަހެޅި ބަޔާނާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ

16.5 މުޙައްމަދު ޝަހީދުގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] US$3,500.00 (ތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނިމުނީއޭ ބުނެ ޙުކުމްކޮށްފައި އަނބުރާ ދަޢުވާކުރުމުގައިވާކަމަށް ބުނެ މުޙައްމަދު ޝަރީފު ސިވިލް ކޯޓުގައި ދަޢުވާ ކުރިމަތިލާނެކަމަށްވެއެވެ.

16.6. އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް މުޙައްމަދު ޝަރީފުގެ ވަކީލުން ދަލީލުތަކެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިވެރިންނާއި ކޯޓަށް ބަލާލިން، އަންނަނިވި ހެކިތައް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[9]

16.6.1. ޙުކުމް އަނބުރާ ދަޢުވާކުރިކަމުގެ ލިޔުމުގެ ކޮޕީ (ދަޢުވާގެ ބަޔާނުގައި ކަނޑައެޅުނު ބާވަތުގެ ނިޔާވަތުގެ، ޙުކުމުގެ އަސްލު ދަޢުވާކުރިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް)

16.6.2. މުޙައްމަދު ޝަރީފުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7701130967101 އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓު ކޮޕީ (ދައްކާފައި ހުރިކަމަށް އެދިފައިވާ ބަދަލު ފައިސާ ދައްކާކަމާއި އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް)

16.6.3. ސަކަރީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުން މާލެ، ގ. ބީރުބޮޑުގެ، މުޙައްމަދު ޒާހިރު އިސްމާއީލް (ދައްކާފައިވާ ވަކިކޮށް ދިނުމާ އެއްވެ ހަދާގެ ޕްރޮސެސްގެ ގޮތުގައި -/20,000ރ (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) ދީފައިވާކަމާއި، މުޢާމަލާތުގެ އެއްޗެހި ހަމަ ދައްކާކަމާއި ދަޢުވާކުރި ވާހަކަތައް އަޑުއިވިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް)

16.6.4. ސަކަރީ ހެކިގެ ގޮތުން މާލެ، މ. ފެންޑީގަޑުގެ، މުޙައްމަދު އަޙްމަދު އަލި ހއ. ކެލާގެ، ސަނީސް، އަޙްމަދު އަބްދުﷲ (ޙުކުމް އަލި ޙުކުމް އަނބުރާ ދަޢުވާކުރިކަމުގެ ލިޔުން މުޙައްމަދު ޝަރީފުއަށް ދީފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ހެކިބަހެއްގެ ގޮތުން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް)[10]

16.7. ބުނެވުނު ހެކިތަކުން ބެލިއިރު، ޙުކުމް އަނބުރާ ދަޢުވާކުރިކަމުގެ ލިޔުމުގައި ޙުކުމް އަނބުރާ މުޙައްމަދު ޝަރީފު ދަޢުވާކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި މުޙައްމަދު ޝަރީފުގެ ބޭންކް އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓުގައި

---

[9] . ސިވިލް ކޯޓުން ދައްކާފައިވާ މުޙައްމަދު ޝަރީފުގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާ ހެކި ލިސްޓު

[10] . މިގެ ބަޔާން މުޙައްމަދު އަޙްމަދުގެ ހެކިބަސް ދަށު ކޯޓުން ނަގާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

މުޙައްމަދު ހަސީބުގެ އެކައުންޓަށް ހަވާލު އެކި ފަހަރު މަތިން ފައިސާއެއް ޖަމާކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތްނަމަވެސް އެ ފައިސާތައް ޖަމާކޮށްފައިވަނީ ކޮންމެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ މި ކޯޓުގައިވާ ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަން [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުފެނެއެވެ. މި ފަދައިން ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

16.8. މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި [illegible] ހެކިންގެ ބަޔާނުން މުޙައްމަދު ބިސާމް އިސްމާޢީލްގެ ހެކިބަސް ދީފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން [illegible] ކަމަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ބިސާމް އިސްމާޢީލްގެ [illegible] 20,000/-ރ (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) ދިނުމަށާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މުޙައްމަދު ހަސީބު އަށް ފައިސާގެ މުޢާމަލާތު [illegible]

16.9. [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މި ދެ ހެކިންނަށް އަސްލު ހިނގާދިޔަ މުޢާމަލާތުގެ މައުލޫމާތު ރަނގަޅަށް ނޭނގޭކަން އެ ބަޔާންތަކަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ. މީގެ އިތުރުން މުޙައްމަދު ބިސާމު އިސްމާޢީލްގެ ހެކިބަހުގައި، މުޙައްމަދު ރަޝީދުއަށް މުޙައްމަދު ބިސާމު އިސްމާޢީލްގެ ފަރާތުން 20,000/-ރ (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) ދިންކަމަށާއި، އެ ފައިސާ ދިންއިރު އިތުރު ފައިސާއެއް ދޭން، ދެން ނިއިންނާނެކަމަށް ރަޝީދުއަށް ބުނެފައިވާކަމަށް ބުނެ ހެކިބަސްދީފައި އެބައޮތެވެ.

16.10. އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން މަދަނީ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރައަކީ ދަޢުވާ ކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮތް ޒިންމާއެއް ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **މުޙައްމަދު ރަޝާދު ވ. ހުސައިން ރަޝީދު**[11] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު ރަޝީދު އާއި މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ދެމެދުގައި ހިނގައިވާ މުޢާމަލާތް މުޙައްމަދު ރަޝީދު ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވެއެވެ.

16.11. ސިވިލް ކޯޓުން މި ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ބިނާކުރި މައިގަނޑު އަސާސަކީ [illegible] ދޭންޖެހޭ ފައިސާ އެ ޗެކު ދޫކުރެވުނު ފަރާތަށް [illegible] [illegible] ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަމަށް ބިނާކުރި އަސާސެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލާގައި އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ޗެކަކީ މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން އަނބުރާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކާފައިވާ މުޢާމަލާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރަޝީދުގެ [illegible] ވިއިރު، އެކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

---

[11] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާ

ފަރީޤުން [illegible]

މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ޤާނޫނީ ސުވާލު

17. މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް ޤާނޫނީ ސުވާލަކީ، މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ދޫކުރި $3,500 (ތިންހާސް ފަސްސަތޭކަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ ޗެކާ ގުޅިގެން އެ ޗެކާގައިވާ އަދަދަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ އަތުން ފައިސާ ނަގައިދިނުމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ އެއް ސުވާލުކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ [illegible] ޤާނޫނު

18. މި މައްސަލައިގައި ސުވާލު އުފެދިފައިވަނީ މުޙައްމަދު ސަޢީދު ދޫކުރި ޗެކާގައިވާ އަދަދަށް މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް [illegible] ނޫންތޯއެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ޗެކާ [illegible] ބިނާވާ [illegible] ގޮތް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ [illegible] ޤާނޫނު[12] ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

ޚުލާޞާ

19. "ޗެކް" އަކީ، [illegible]

---

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95

އަދަދެއްގެ ފައިސާ ދިނުމަށް، ބޭންކު ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތަކަށް ލިޔުމުން ކުރެވޭ އަމުރެއްކަން ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުމާބެހޭ ގާނޫނުގެ[13] 21 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެއެވެ.

ބިލް އޮފް އެކްސްޗޭންޖް [illegible] ހުރި ބޭންކަކަށް [illegible] [illegible] [illegible]

20. ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުމާބެހޭ ގާނޫނުގެ[14] 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބުނެފައި ނުވާނަމަ، ބިލް އޮފް އެކްސްޗޭންޖް [illegible] ހުރި ބޭންކަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިނގާނެއެވެ."

މި ފަދައިންނެވެ.

ޗެކު ބައުންސްވުމަކީ ޖިނާއީ ކުށެއްކަން

21. ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުމާބެހޭ ގާނޫނުގެ[15] 15 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

" 15. ޗެކުގެ އަދަދު ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޗެކު ބައުންސްވުމަކީ ޖިނާއީ ކުށެއް [illegible].

(ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޗެކުގެ އަދަދު ފައިސާ [illegible].

(ށ) [illegible] [illegible] ޗެކު ބައުންސްވުމަކީ ޖިނާއީ ކުށެއް [illegible].

(ނ) [illegible] [illegible] [illegible] ޗެކު ބައުންސްވުމަކީ ޖިނާއީ [illegible] [illegible] [illegible] ޗެކުގެ އަދަދު ފައިސާ [illegible]."

މި ފަދައިންނެވެ.

---

[13] ގާނޫނު ނަންބަރު 16/95

[14] ގާނޫނު ނަންބަރު 16/95

[15] ގާނޫނު ނަންބަރު 16/95

އަސްލު ވެރިޔާ

22. ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔެކިޔުމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[16] 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

" މި ޤާނޫނުގައި، އަސްލު ވެރިޔާ ބުނެފައިވަނީ ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުމެއް މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތެއްގެ މަތިން ލިބިފައިވާ ފަރާތަކަށެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން

23. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެގޮތުން:

23.1. މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ޗެކުގައިވާ ތާރީޚަކީ 18 ޖަނަވަރީ 2018 ކަމާއި،

23.2. އެ ޗެކު ބޭންކަށް ރިޓާންވި ތާރީޚަކީ 21 ޖަނަވަރީ 2018 ކަމާއި،

23.3. ބުނެވިދިޔަ ޗެކުގެ އަސްލު އެ ޗެކު ދޫކުރި މުޙައްމަދު ރަޝީދާ ޙަވާލުކުރި ތާރީޚަކީ 03 ޑިސެމްބަރު 2018 ކަމާއި،

23.4. ޗެކުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދޭކަމަށް ބުނެ މުޙައްމަދު ރަޝީދު ސިވިލް ކޯޓަށް ދައުވާ ހުށަހެޅީ 27 މާރިޗު 2019 ގައި ކަމަށް އެނގެއެވެ.

24. އެހެންކަމުން، ޗެކުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދޭކަމަށް ބުނެ މުޙައްމަދު ރަޝީދު ސިވިލް ކޯޓުގައި ދައުވާ އުފުލާފައިވަނީ އެ ޗެކުގެ އަސްލު އެ ޗެކު ދޫކުރި މުޙައްމަދު ރަޝީދާ ޙަވާލުކުރިތާ 03 (ތިނެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަސް ފަހުންކަން އެނގެއެވެ.

---

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95

25. އެ ކޯޓުގެ އަމުރުގެ [illegible] އެ ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] އެ ކޯޓުން ދޫކުރި [illegible] [illegible] [illegible] އެ ކޯޓުން ދޫކުރި ޤަރާރުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަހަރެމެންނަށް ފެނެއެވެ. އަހަރެމެން [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ[17] 15 ވަނަ ގެ (ނ) ގައިވާ ފަދައިން [illegible].

26. މި ޤަޟިއްޔާގެ ރިޔާސަތު ފަނޑިޔާރުގެ ރައުޔުގެ 13 ވަނަ ނަންބަރުގައިވެސް އިސްވެ [illegible] ނުކުތާ [illegible]. އަހަރެމެންވެސް އެ ނުކުތާއަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

[illegible] [illegible]

27. ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

28. އެގޮތުން، އެ މައްސަލައެއްގައި [illegible] ގޮތުގެ މައްޗަށް ނުވަތަ އެ މައްސަލައެއްގެ ވާޤިޢާތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95

29. ޤާނޫނީ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭ އެއްވެސް [illegible] ހުރަސް [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން، [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

30. މި މައްސަލާގައި [illegible] ގޮތުން ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ޝަރީފު މުޙައްމަދު ސަޢީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަޢީދު [illegible] އެނގެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މުޙައްމަދު ޝަރީފު އެ [illegible]، މުޙައްމަދު ސަޢީދު [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ޝަރީފު މުޙައްމަދު ސަޢީދު [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، މުޙައްމަދު ޝަރީފު އެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު ޝަރީފު [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ސަޢީދު [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، މުޙައްމަދު ޝަރީފު އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 03 (ތިނެއް) މަހާއި 24 (ސައުވީސް) ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، އެ [illegible] މުޙައްމަދު ޝަރީފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

31. މިސާލަކަށް، [illegible] އެޕާޓްމަންޓެއް [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަމަލުގެ ސަބަބުން، އޭނާއަށް އެ އެޕާޓްމަންޓުގެ އެ ދޮރުފާޅުކައިރިން ބަޑިއެއް ނަގައި އެ ދޮރުވާ އޭނާއަށް ކުރެވިދާނެކަމަށް ނުބެލެވެއެވެ.

32. ހަމައެފަދައިން، މި ޙާދިޘާގައިވެސް، ޝަކުވާދީފައިވާ ފުރިހަމަ ތަޙުޤީޤު އެއް ބަޔާނަކުން ސާބިތުވާތީ، އަމަލުކުރުމުގެ ކުރިން އެ ދަރުވާ އޭނާއަށް ކުރެވިދާނެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެ ދަރުވާގެ މައްޗަށް އިތުބާރު ބަރޯސާވެވޭނެ ޤަރީނާ އެއްވެސްކަމެއް އަޅުގަނޑަށް ނުފެނެއެވެ.

ނިންމާ ފަތުވާ

33. ބުނެވިދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުކުމްކުރަން އަޅުގަނޑަށް ފެނެނީ ސާބިތު ކުރުމުގެ ބާރުވެ ޝަރީޢަތުން ޙުކުމްކުރަންޖެހޭނެކަމަށެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫނުގެ ރައުޔު

34. ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއާތު ބަންދުކޮށްދިނުން

35. މި ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބަލާފައި ކަނޑައެޅުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ކަނޑައަޅައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތު މައްސަލައިގެ ޙުކުމްނާމާ ލިބިގަނެފައެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[18] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސަބަބަކާއިނުލައި ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާ މައްސަލައިން ބަލާފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގެއްލޭ ފަހުން ތަރުތީބު ސަބަބަކާއިނުލައި ނިޔާ

---

[18] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

ހަސްމުންނާ ހަވާލުކުރާ ތާރީޚެވެ.[19] އެހެންނަމަވެސް ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ނުކުތާ އަށް ބިނާކޮށްވެސް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[20]

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެކަން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1424/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލްކޮށް، މިގޮތުގެ މަތިން ހުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޤު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ދީބާޖާ ވަހީދު

---

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)